

NAISEN PERINTÖ -
KORUJEN KERTOMAA

Liisa Kontiainen

Opinnäytetyö
2009

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Taideteollisuuden suuntautumisvaihtoehto
Koru- ja hopeamuotoilu
Liisa Kontiainen
Opinnäytetyö
Naisen perintö - korujen kertomaa
Syksy 2009
37 sivua

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni on materiaali- ja muotoilukokeilujen kautta tapahtuva tutkielma siitä, miten "arvottomina pidetyillä materiaaliyhdistelmillä" ja yksinkertaisella valmistustekniikalla, virkkauksella, voidaan luoda erilaisia muotoja ja näyttäviä koruja. Lisäksi tutkimuskohteena on ollut oman työskentelyn analysointi.

Työ käsittää viisi kehystettyä kaulakorua, joiden valmistusmateriaaleina on käytetty pihlajanmarjoja ja metallilankaa.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut nainen ja käsityön merkitys hänen elämässään. Olennaisena osana koruja ovat luonnonmateriaalit, jotka kertovat naisen elämän syklisyydestä; luonnon kiertokulusta ja siihen liitetystä mytologiasta ja myyteistä, Äiti Maasta.

Halusin antaa opinnäytetyölleni lisäarvoa ottamalla kantaa naisen epäoikeudenmukaiseen asemaan ja luovuttaa töistä saatu myyntitulo Suomen Unifemin toiminnan tukemiseen. Työt myydään Unifem gaalassa Ritarihuoneella, Helsingissä 3.11.2009.

Aluksi materiaaleina oli tarkoitus käyttää kierrätysmateriaaleja, mutta työn edetessä tuli tarkoituksenmukaiseksi valita luonnonmateriaali yhdistettynä virkattuun metallilankaan, jolla korostetaan naisen yhteyttä luontoon ja samalla koruihin oli helpompi luoda käsillätekemisen leima, kuvaamaan käsityöläisyyttä.

Lähdekirjallisuutena on käytetty mm. naistutkimukseen liittyvää kirjallisuutta sekä kehitysmaiden naisen asemasta ja elämästä kertovaa, todellisuuteen pohjautuvaa kaunokirjallisuutta.

Avainsanat: naiseus, käsityöt, luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design and Fine Arts
Degree programme in Design
Bachelor of Crafts and Design
Jewellery and Silver Design
Liisa Kontiainen
Graduation project
Woman's heritage - Told by jewellery
Autumn 2009
37 pages

ABSTRACT

My graduation project is a study of how “materials of no value” and simple techniques like crochet can be combined into different forms and handsome jewellery. The methods are material and design tests. The second aspect is self-evaluation.

The project consists of five framed necklaces made of rowanberry and metal wire.

The starting point of my project has been the woman and the meaning of needlework in her life. The essential part of jewellery is the material from the nature describing the cyclicity of the life of the woman, cycle of the nature and also mythology and myths, Mother Earth.

The extra value I wanted to give to my project is the statement of woman's unjust status. The necklaces will be sold in the Unifem Gala at Ritarihuone in Helsinki at November 3rd 2009 and funds raised will be donated to Unifem.

In the beginning my intention was to use recycled materials but during the project it became appropriate to choose material from the nature and combine it with metal wire. By doing this, the relationship of the woman to the nature comes more obvious and at the same time the craftsmanship comes more evident.

The biography consists literature of woman's study but also fiction, partly based on true stories of women's life in Third World.

Keywords: femaleness, needleworks, natural materials, recycling materials

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2. TAUSTAA	6
3. TEEMAT	9
3.1. Nainen - naiseus - naisellisuus	9
3.1.1 Myyttinen nainen	10
3.1.2 Naiseuden symbolit	10
3.2 Nainen ja luonto	10
3.3 Nainen ja käsityöt	11
4. MATERIAALIVAIHTOEHDOT	12
4.1 Luonnonmateriaalit	12
4.2 Kierrätysmateriaalit	12
5. SUUNNITTELUN ALOITTAMINEN - MATERIAALIN KARTOITUS	13
5.1 Johtopäätökset - materiaalien karsiminen	15
5.2 Virkatun kappaleen koon muutuskokeilu	16
5.3 Virkatun kappaleen muovautuvuuskokeilut	17
5.4 Kokeiluista tehdyt johtopäätökset	23
6. MUODONANTO LOPULLISILLE KORUILLE	24
7. KUVAT LOPULLISISTA TÖISTÄ	26
8. LOPPUPÄÄTELMÄT	29
9. UNIFEMIN KOMMENTIT	33
LÄHTEET	
LIITTEET	

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni lähtökohtana on nainen ja naiseus, joista johdettuja teemoja (luonto ja käsityöläisyys) halusin käyttää korusuunnittelussa ja siirtää ne materiaalien ja muotojen kautta viiden korun sarjaksi, jotka myydään Suomen Unifemin toiminnan tukemiseen. Keskeisenä ajatuksena oli toteuttaa työt mahdollisimman pienillä kustannuksilla. Aihevalinnalla ja sen toteutuksella olen halunnut tuoda esille omaa maailmankuvaani ja samalla osoittaa arvottomina pidettyjen materiaalien kauneuden ja niissä piilevät mahdollisuudet. Työt kehystettiin, jotta potentiaalinen ostajakunta olisi mahdollisimman laaja, ts. koruista ei ollut tarkoitus tehdä käyttökoruja.

Halusin painottaa naisen vahvaa sidettä luontoon, äitimaahan, joka vielä tänäkin päivänä on oleellinen osa naiseutta. Myös eräs tärkeä, naista kuvaava toiminta, on käsitöiden tekeminen. Olen pyrkinyt siihen, että lopputyöni olisi myös kunnianosoitus naisten sitkeydelle ja heidän tekemälleen työlle, joita käsityöt symboloivat. Käsityön merkitys naisten elämässä on ollut aina huomattava, ne ovat konkreettista tekemistä ja toimivat sitä kautta elämysten lähteenä. Usein ne ovat myös hetkellinen pakotie "parempaan maailmaan". Aikoinaan, esim. Suomessa naisen valmistamien käsitöiden (mm. kapioiden) perusteella arvotettiin naista ja hänen kelvollisuuttaan avioliittoon ja lasten kasvatukseen.

Alunperin tarkoituksena oli käyttää uusio- ja kierrätysmateriaaleja, mutta luonnonmateriaalien kerääminen, tutkiminen ja niiden kauneus veivät mennessään. Lisäksi nainen - naiseus teemaan sopivat luonnonmateriaalit paremmin, kuvaten näin naisen "synnynnäistä", pysyvää yhteyttä luontoon. Muokkasin materiaaleja vain sen verran kuin oli tarpeellista, jotta luonnon esilläolo olisi selkeästi todettavissa ja löytää muodon kautta koruihin kiinnostavuutta ja näyttävyyttä.

Toinen aspekti oli tutkia omaa työskentelyä ja analysoida sitä, jotta itseymmärrys lisääntyisi ja siitä tehtyjä johtopäätöksiä voisi hyödyntää myöhemmissä suunnitteluprojekteissa. Ongelmallista on, että tutkija ja tutkittava ovat sama henkilö. Koska tutkimuskohteena ovat itse tekemäni työt, kohdistuu tutkimus pakostakin itseeni ja löydetyt vastaukset ovat subjektiivisia. Samalla naiseusteema on niin läheinen aihe, että sitä on vaikea tutkia ja tulkita ilman siitä irtaantumista. Lopputyöni kannalta asiassa on sekä hyviä, että huonoja puolia.

Tutkimuksia, joissa tutkija ja tutkittava on sama henkilö, on tehty varsinkin taiteen aloilla, mm. Riitta Nelimarkka: self portrait: Elisen väitöskirja: variaation variaatio vuonna 2000, Petteri Ikonen: arjen trilogia vuonna 2004 ja Leena Lukkarinen: kierrätysmateriaalien käyttö tekstiilitaiteessa vuonna 2008.

2. TAUSTAA

Elämäntapaani on kuulunut parinkymmenen vuoden ajan erilaisten materiaalien ja pientavaroiden kerääminen siltä varalta, että niille myöhemmin voisi antaa uuden elämän ja merkityksen.

Materiaalikokeilut ja erilaisten materiaalien yhdistely on haastavaa ja lopputulokset saattavat olla yllättäviä.

Myös erilaiset pintastruktuurit ja niiden värit ovat mielenkiintoisia ja kauniita. Ruostuneen pinnan eri vivahteita on vaikea synnyttää keinotekoisesti. Ajanpatina antaa esineelle hienoja värejä samalla, kun se kertoo omaa tarinaansa sen elämästä. Myös luonto itsessään sekä sieltä löytyvät materiaalit ovat kauniita moninaisine muotoineen ja väreineen. Ajankuluminen on niissä voimakkaasti ja kauniisti läsnä.

Materiaalin löytäminen ja juuri sille sopiva esilletuominen on pitkälinen, aikaa vievä prosessi. Usein löydetyt tavarat ja materiaalit saavat odottaa kauan, jotta niille sopiva merkitys ja uusi mielenkiintoinen muoto löytyy. Tämä tarkoittaa käytännössä pohdiskelevaa ja kokeilevaa työskentelytapaa.

Kierrätysmateriaalin käyttö on ollut jo pitkään taiteilijoiden yksi tapa ilmaista itseään ja samalla se on myös kannanotto kulutuskeskeiseen elämäntapaan. Hyljätty tavara (object trouvé) herättää monia kysymyksiä, riippuen siitä, mistä sen löytää (tienvieri, kaatopaikka, luonto vai kierrätyskeskus) ja mitä sillä mahdollisesti voisi tehdä ja viestittää. Hyvänä esimerkkinä tästä on käsitetaiteilija Anu Tuominen, joka käyttää töissään mm. löytöesineitä (usein tarve-esineitä) ja yhdistelee ennakkoluulottomasti erilaisia materiaaleja toisiinsa käyttäen hyväkseen miellelyhtymiä ja mielikuvien rinnastamista. Hänellä on kyky nähdä samankaltaisuuksia asioissa, joita muut eivät useinkaan huomaa.

Toisena esimerkkinä on Janna Syvänojan tapa työskennellä; usein materiaalilähtöinen ja samalla materiaalia kunnioittava. Hän on taitava materiaalien työstäjä ja pystyy tuomaan niiden kauneuden aivan erityisellä tavalla esille. Myös omissa töissäni materiaalilla on suuri merkitys, mutta yhtä tärkeä on niiden kertoma tarina.

Myös monissa kehitysmaassa on olosuhteiden pakosta pitkälle kehittyneitä, ennakkoluulotonta materiaalien uudelleenkäyttöä, jonka lopputuloksena saattaa olla hyvinkin kauniita ja innovatiivisia taide-esineitä.

Halusin antaa opinnäytetyölleni lisäarvoa tukemalla minulle tärkeän järjestön toimintaa. Suomen Unifem (YK:n Naistenrahaston kansallinen yhdistys, joka edistää naisen asemaa ja ihmisoikeuksia, kts. liite 2) oli minulle tuttu entuudestaan ja pidän heidän toimintaansa erittäin tärkeänä yleisen inhimillisyyden ja tasa-arvon toteutumisen tiellä. Samalla halusin ottaa kantaa naisen asemaan ilman saarnaamista ja suurta paatosta. Pääosassa ovat korut, jotka on tarkoitus myydä Unifem gaalassa, Ritarihuoneella, Helsingissä syksyllä 2009.

Suomen Unifemin jäsentutkimus vuodelta 2008 (kts. liite 3) antoi riittävän kuvan jäsenten iästä, sukupuolesta, koulutuksesta, varallisuudesta sekä maailmankatsomuksesta. Siitä yhteenvetona voin todeta, että jäsenistö koostuu etupäässä naisista, jotka ovat suhteellisen hyvin toimeentulevia sekä korkeasti koulutettuja.

Yksi opinnäytetyöni haasteista tulee olemaan halvoista materiaaleista valmistettujen korujen esilletuominen Ritarihuoneen erittäin arvokkaassa ympäristössä ja ilmapiirissä (kts. liite 4) sekä niiden myyminen hyvin toimeentuleville henkilöille, joiden taustansa perusteella voisi kuvitella olevan tottuneen enemmän jalometalleihin kuin "rautalankoihin". Toisaalta itse korujen, ympäristön ja ostajien välille muodostuu mielenkiintoinen kontrasti, joka muistuttaa niistä elinolosuhteista, joissa avustusta tarvitsevat naiset elävät. Joskus hyväntekeväisyystapahtumissa itse asia saattaa unohtua kaiken yltäkylläisyyden keskellä.

En antanut jäsenistökartoituksen vaikuttaa liikaa suunnitteluuni, sillä myyntitapahtumaan osallistuisi myös muita kuin pelkästään jäsenistöä. Lisäksi tutkimuksissa on käynyt ilmi, että mitä koulutetumpia ja valveutuneempia henkilöt ovat, sitä myönteisemmin he suhtautuvat kierrätykseen, luontoon ja luonnonmateriaaleihin, ainakin Suomessa. Tämä taas johtuu epäilemättä suomalaisten läheisestä suhteesta luontoon; kaupungistuminen maassamme on alkanut suhteellisen myöhään.

Aloitin opinnäytetyön tekemisen lukemalla kaunokirjallisuutta, joka käsitteli etupäässä afganistanilaisen naisen elämää. Kirjallisuuden valintaa ohjasi sattuma, sillä viime aikoina on kyseisessä maassa asuvien naisten elinolosuhteista kertovia kirjoja ilmestynyt useita.

Pohtiessani naiseutta ja naisen asemaa kehitysmaissa, tuli suuri houkutus herätellä ja järkyttää katsojaa, toisin sanoen tehdä ns. "rankkoja koruja". Tapa, jota olen käyttänyt mielelläni aikaisemmassa työskentelyssäni. Työn edetessä ja tehtyäni muutamia kokeiluja luovuin ajatuksesta. Halusin, että korut kertoisivat tarinaansa eri tavalla; voimakkuudella ja herkkyydellä, ominaisuuksilla, jotka usein voidaan myös liittää naiseen; ts. enemmän positiivisilla kuin negatiivisilla miellelyhtymillä. Lisäksi ottaisin minulle uuden ja erilaisen lähestymistavan suunnitteluni lähtökohdaksi. Lukemani kirjallisuuden sanoma oli selvä; vaikka olosuhteet ovat vaikeita, niin silti aina on toivoa.

3. TEEMAT

Työn lähtökohdaksi oli luontevaa valita naisaspekti, koska Unifemin toiminta kohdistuu oleellisesti naiseen ja naisen elämänlaadun parantamiseen. Sen sijaan naisterminologian ja termien suhteiden selvittäminen oli vaikeahkoa eikä edes feministinen tutkimus ole pystynyt tarjoamaan selviä määritelmiä. Lisäksi kaikenlaiset yleistyksiset ovat vaarallisia, sillä kukaan ei ole koko ajan nainen, kuten ei mieskään. Naisissa ja miehissä on paljon eroja sukupuolen sisällä. Nykyinen naistutkimus keskittyy enemmänkin yhteneväisyyksien etsimiseen kuin erojen pohtimiseen.

Naiseus merkitsee hyvin eri asioita meille jokaiselle. Kulttuuri ja ympäristö, jossa elämme vaikuttaa siihen, miten me koemme sen ja mitä velvollisuuksia pidämme naisille kuuluvina. Usein nainen asetetaan tiettyihin kliseisiin, pinnallisiin, ulkonaisia seikkoja korostaviin raameihin. Naistutkimukseen liittyvästä kirjallisuudesta tuli selkeästi esille, miten tietyt tavat (kulttuurit), myytit, uskonnot ja uskomukset ovat vaikuttaneet naisen aseman muovautumiseen ja miten niitä ei vielä tänä päivänäkään kyseenalaisteta. Jopa naiset itse ovat sisäistäneet ne niin hyvin, että ylläpitävät niitä huomaamattaan.

3.1 . Nainen - naiseus - naisellisuus

Mitä sitten on naiseus ja naisellisuus; onko näillä kahdella termillä mitään tekemistä toistensa kanssa? Naisellisuus on naiseutta laajempi käsite, sen voidaan ajatella olevan kulttuurinen alue, jolle sekä naiset ja miehet voivat osallistua. Naiseus ja naisellisuus sisältävät paljon normeja, odotushorisontteja, jotka muuttuvat kenties hitaammin kuin kulttuuri ja yhteiskunnallinen elämä kaiken kaikkiaan. (Lempiäinen 2001, 36.)

3.1.1 Myyttinen nainen

Myyttinen ajattelu on ihmiskunnan varhaisin tapa hahmottaa todellisuutta. Myyttistä hahmotusta leimaavat sille ominaiset, käsitteellisestä ajattelusta poikkeavat lait. Naiseen liittyvät piilotajuiset assosiaatiot juontuvat myös kulttuuritraditiosta ja tavalliseen kieleen sisältyvistä metaforista. (Korte, 1988, 69.)

Jumalattaret ovat kuuluneet varsinkin Välimeren alueen mytologiaan. Suomessa sen sijaan myyttiset naiset on nähty etupäässä miehen näkökulmasta (vrt. Kalevala). Mies on niissä toimija, kokija ja tarujen sankari, nainen taas objekti: milloin rakkauden, vihan tai pelon kohde. Tunnetuimpia Suomen mytologian naishahmoja ovat mm. Hongotar, Pohjolan emäntä, Pohjan tytär, Kultaneito ja Aino. (Korte 1988, 80.)

Mielenkiintoisimpia naisen ruumiin ominaisuuksista on sen kyky jatkuviin muutoksiin miehen fysiologian ilmentäessä suurempaa stabiiliutta. Naisten kuukautiset toistuvat syklisesti ja päättyvät vaihdevuosiin. Sikiön kasvu taas on suuri muutosprosessi, joka huipentuu lapsen syntymiseen, maidon erittymiseen ja ruumiin palaamiseen hedelmälliseksi jälleen. Tästä johtuen naisen myyttikuva sopii ilmentämään erilaisia syklisiä, orgaanisia ja vähittäisiä muutosprosesseja. (Korte, 1988,78.)

3.1.2 Naiseuden symbolit

Kolmio on naiseuden kolminaisuuden vanha matriarkaalinen symboli. Se yhdisti nuorta naista, äitiä ja vanhaa naista. Intiassa kolmio symbolisoi naisen synnytyselimiä. Egyptiläinen naista kuvaava hieroglyfi oli kolmio.

Astiat ja ruukut kuvaavat naisen kohtua elämän keskustana, jossa kaikki elämä syntyy. Simpukankuoret taas, joita on löytynyt mm. kallioluolista Ranskassa, kuvaavat naisen vaginaa elämän antajana. Simpukankuoret maalattiin punamullalla, joka ilmensi jälleensyntymiseen liittyvää veren elävöittävää voimaa. (Perheentupa 1999, 48.)

3.2 Nainen ja luonto

Naiseen ja naiseuteen liittyy olennaisesti myös ajatus äiti maasta, maaäidistä, maaemosta; maa on suuri äiti, jossa kasvillisuus puhkeaa oraalle, kasvaa, kantaa satoa ja kuihtuu herätäkseen taas eloon. Syklisyys ja ajankulku liittyy oleellisesti luonnon kiertokulkuun. Monien kansojen uskomuksissa maaemo on naispuolinen henkiolento, joka hallitsee maata tai on itse sama kuin maaperä. Mytologiassa moniin naisjumaliin on liittynyt myös viljavuus ja kasvillisuuden symboliikka.

3.3 Nainen ja käsityöt

Naisen elämään ja arkeen on kuulunut kautta aikojen eri puolilla maailmaa käsityöläisyys; käsillä tekeminen. Käsitöiden merkitys on ollut monijakoinen, tärkein niistä on ollut hyötylähtökohta. Joillekin niiden tekeminen on ollut samalla pakoa kuluttavasta, raskaasta arjesta. Käsitöiden voidaan katsoa olevan merkkejä jälkipolville, joita naiset ovat jättäneet joko tiedostaen tai tiedostamattaan.

Käsitöiden kautta naiset ovat saaneet myös elämyksiä ja kokeneet elämänsä mielekkääksi. Niiden tekeminen näyttää toimivan kaksitasoisesti; konkreettisenä tekemisenä ja sitä kautta elämysten antajana, toisaalta ne voivat olla oman elämän arvioinnin välineitä. Käsitöiden kautta naiset ilmaisevat itseään ja onnistumisen kokemukset lisäävät itsetuntoa. Leena Svinhufvudin kirjassa käsityö viestinä, on tutkittu sitä, miten naiset ovat kokeneet käsitöiden tekemisen heidän omien kirjallisten tuotostensa kautta. Johtopäätöksenä on, että positiiviset elämykset käsitöiden parissa lisäsivät usein naisten sitkeyttä ja vahvistivat optimistista elämänasennetta. Ehkä käsitöiden teko onkin syynä siihen, että vaikeissakin olosuhteissa naiset selviävät ja pystyvät toimimaan perheensä ja lastensa parhaaksi, usein jopa unohtamaan itsensä.

Anni Vilkkonen (v. 1997) kuvaa omaelämäkertoja käsittelevässä väitöskirjassaan suomalaisnaisten elämänmetaforaa rinnastettuna tilkkutäkkiin.

Vanha suomalainen perinne oli, että joutilaisuutta vieroksuttiin; jos mitään muuta tekemistä ei ollut, niin naiset tekivät käsityöitä ja miehet puhdetöitä. Tästä vanhasta perinteestä johtuen monet "vanhan polven" ihmiset, varsinkin naiset, tuntevat edelleen huonoa omaatuntoa, jos eivät koko ajan tee jotain.

4. MATERIAALIVAIHTOEHDOT

Halusin materiaalivalinnoilla kertoa omasta arvostaustastani sekä maailmankuvastani; kierrätyksen ja luonnonmateriaalien arvostuksesta. Koska työt oli tarkoitus valmistaa pienin kuluin, vaihtoehtoiksi muodostuivat kierrätys- ja/tai luonnonmateriaalit. Koruissa oli myös tarkoitus näkyä ajankuluminen; luonnon kiertokulku.

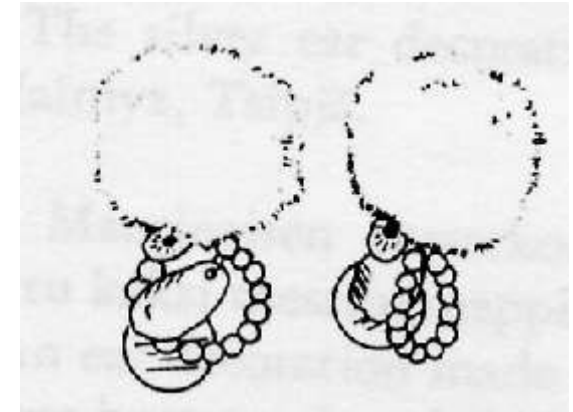
4.1 Luonnonmateriaalit

Luonnonmateriaaleja on käytetty kautta aikojen korujen valmistuksessa; näistä käytetyimpiä ovat siemenet, sulat, simpukat, kotilot, kasvit, puut, kivet yms. Myös hyvin herkkiä/vahingoittuvia materiaaleja on käytetty runsaasti. Korujen kantaminen on sattanut olla hankalaa ja jopa rajoittanut normaalia elämää; etupäässä korujen suuri koko tai painavat materiaalit ovat haitanneet liikkumista tai askareiden tekoa monien heimoyhteisöjen keskuudessa.

4.2 Kierrätysmateriaalit

Kierrätetyn materiaalin käyttö taiteen tekemisessä sekä uusien tuotteiden suunnittelussa on lisääntynyt (ml. korusuunnittelu). Asiaa voidaan pitää pelkästään positiivisena asiana.

Kierrätetty materiaali pitää sisällään monia arvoja ja merkityksiä, joita voidaan hyödyntää tuotteen imagossa ja myynnissä. Nykyisin luontoa säästävien tuotteiden myynti on nousussa. Jokin "rumana" ja arvottomana pidetty esine tai materiaali saa uuden elämän, merkityksen ja muodon eikä päädy jätteeksi kaatopaikalle. Uusi muoto voi olla visuaalisesti hyvin kaunis. Aina tuotteesta ei näy päällepäin, onko kyseessä kierrätetystä materiaalista valmistettu tuote. Usein tuotteen alkuperän halutaan kuitenkin näkyvän, jolloin se on selkeä kannanotto kierrätyksen ja luonnon hyvinvoinnin puolesta.

Korvakorut untuvista.
Kuva. Women's Jewellery in Central Russia and Western Siberia

Korvakorut: kovakuoriasen siivet, höyhenet ja ihmisen tukka, Ecuador.
Kuva. The Splendor of Ethnic Jewellery.

5. SUUNNITTELUN ALOITTAMINEN - MATERIAALIEN KARTOITUS

Tutkin aikaisemmin keräämiäni materiaaleja ja huomasin, että valikoimaa on syytä vieläkin kartuttaa, jotta valinnanvaraa olisi riittävästi.

Uusimpina löytöinä mukaan tulivat mm. pihlajanmarjat, alppikärhön siemenpallot, kivet ja merestä huuhtoutuneet puunpalaset.

Mielenkiintoisimpana pidin alkuvaiheessa herkkää ruokaherneen siemenenkuorta. Kuivattuja herneitä keitettäessä, niistä irtosi kauniita luonnonvalkoisia kuoria. Kuorien käsittely kuivana ja kosteana vaati erityistä varovaisuutta. Kuivattu kuori on helppo saada uudelleen muokattavaksi kostutettuna.

Toinen kaunis ja ilmava, suorastaan "unenomainen ilmestys" on kärhön siemenpallo.

kärhön siemenpallo

ruokaherneen siemenenkuori

MATERIAALEJA

5.1 Johtopäätökset - materiaalien karsiminen

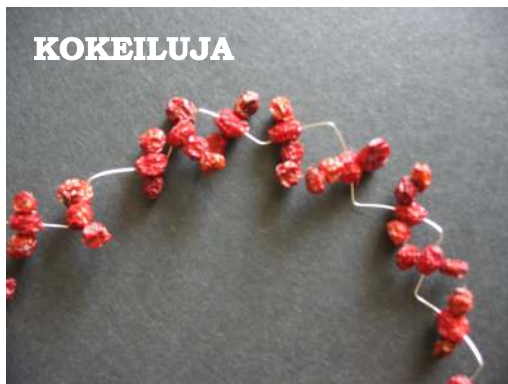
En löytänyt vielä tässä vaiheessa työskentelyä yhtenäistä linjaa, vaan työt olivat yksittäisiä kokeiluja. Jotta töistäni muodostuisi selkeä kokonaisuus, päätin valita työstettäväksi korkeintaan kolme materiaalia. Samalla luovuin kierrätysmateriaaleista, sillä naiseuteen oli luonnollisempaa liittää ajatus luonnosta.

Tekniikaksi valitsin virkkauksen, joka sopi käsityöteemaan. Lisäksi halusin, että työt olisivat samalla kunnianosoitus naisten käsillään tekemälle työlle sekä kuvastaisivat selkeästi "kotikutoisuutta", itsetehdyn tunnema.

Metallilangan monipuolisuuden olin todennut jo yli 15 vuotta sitten kokeilemalla kuparilangan neulomista puikoilla. Helppoa se ei ollut, mutta kärsivällisellä otteella se oli mahdollista. Tekstiili- ja vaatetusala opiskelleena lanka tuntui läheiseltä, vaikka se olikin metallia.

Koska yhtenä, tärkeänä ajatuksena oli valmistaa työt mahdollisimman edullisista materiaaleista, sopi metallilanka (sinkki- ja hopeoitu kuparilanka) tarkoitukseen hyvin. Lisäksi ei ollut tarvetta huomioida sitä, miten lanka käyttäytyy iholla; ts. ei ollut pelkoa ihoallergioista. Mikäli koruja lähdettäisiin tuotteistamaan olisi hopealanka hyvä vaihtoehto sinkkilangalle.

Yhdeksi materiaaliksi valitsin pihlajanmarjat, jotka antoivat vaikuttavan kontrastin värinsä puolesta samalla kun ne symboloivat naista; kuukautisverta, uutta elämää sekä, ikävä kyllä, myös monen naisen kokemaa kärsimystä. Kuivattuina ne kertovat ajan kulumisesta ja vanhenemisestä; marjojen pinta muistuttaa rypistyvää, vanhenevaa ihoa.

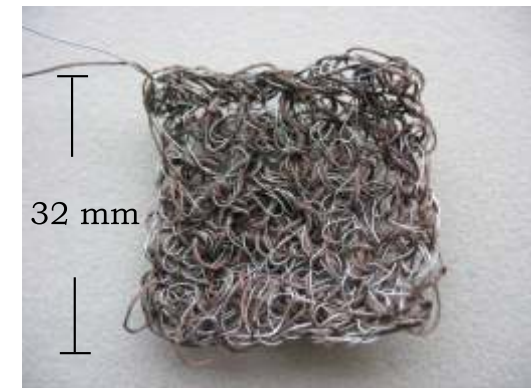
5.2 Virkatun kappaleen koon muutoskokeilu (pinnan tiiviys)

Ennen lopullisten töiden muotoilua katsoin tarpeelliseksi tutkia virkatun kappaleen muovautuvuutta. Asia, jota en ollut aikaisemmin tutkinut. Samalla halusin kokeilla, miten metallilangasta saisi täyteläisemmän ja samalla pehmeämmän struktuurivaikutelman. Kokeiluihin valitsin ohuen puuvillalangan metallilangan ohelle. En halunnut langan korostuvan vaan sekoittuvan metallilangan kanssa yhteen huomaamattomasti. Tämä oli helpointa valitsemalla metallilankaan sopiva väri sekä suunnilleen samanpaksuinen lanka kuin metallilanka.

50 x 50 mm:n kokoinen virkattu kappale voidaan muokata käsin tiivimmäksi, 32 x 32 mm:n kokoiseksi.

Materiaalit:
sinkkilanka (0,22 mm) ja
ruskea puuvillalanka

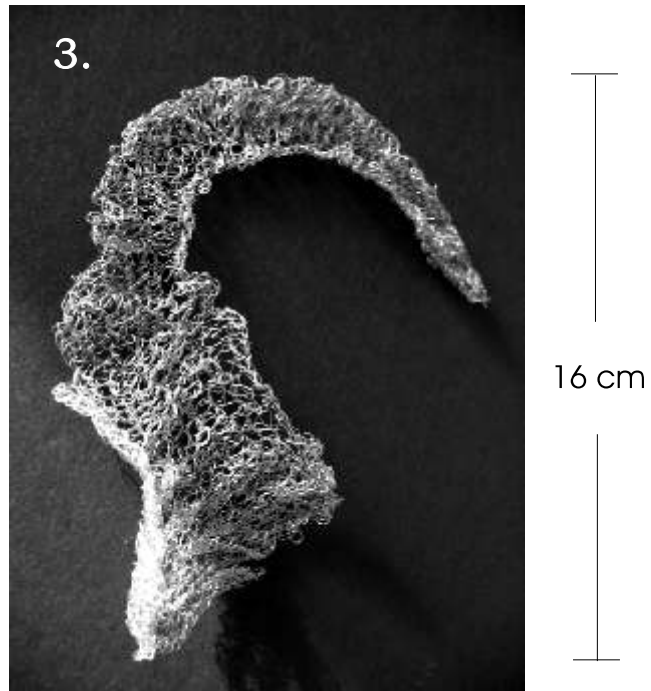
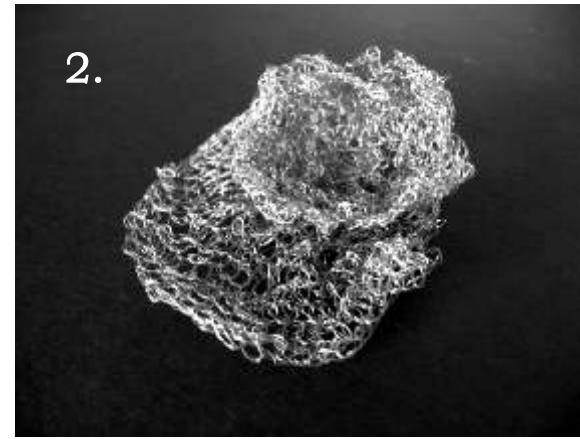
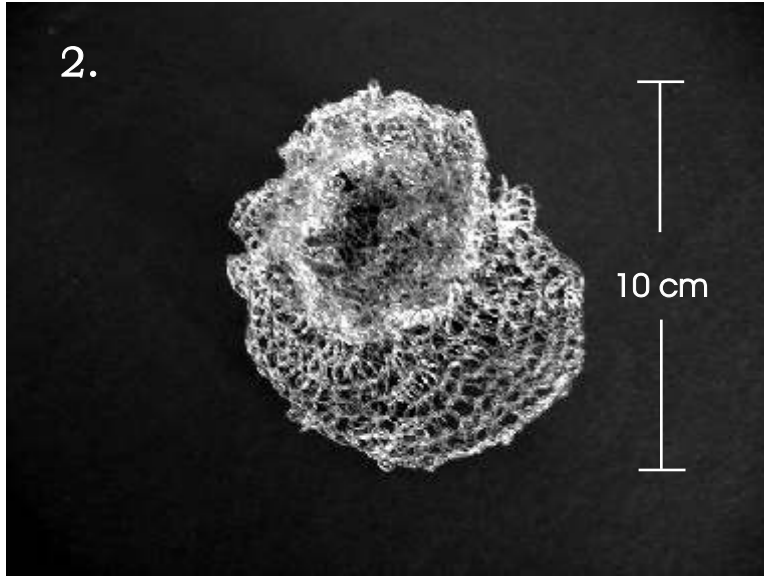
5.3 Virkatun kappaleen muovautuvuuskokeilut

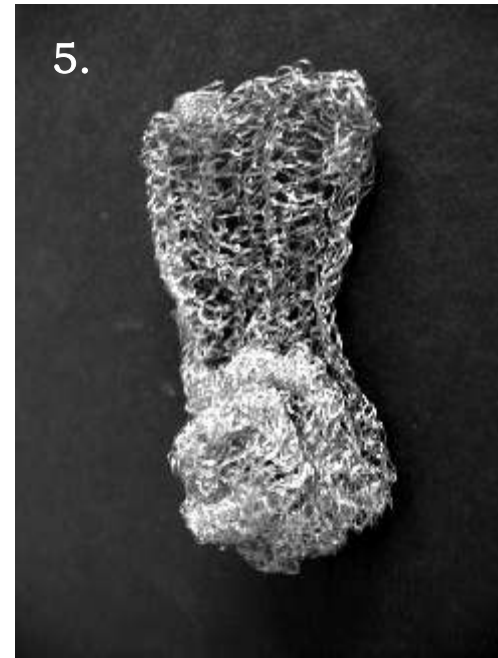
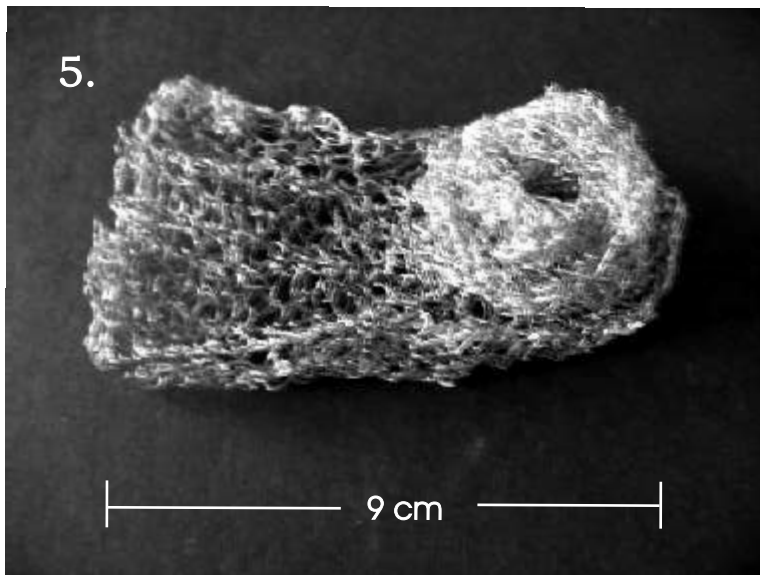
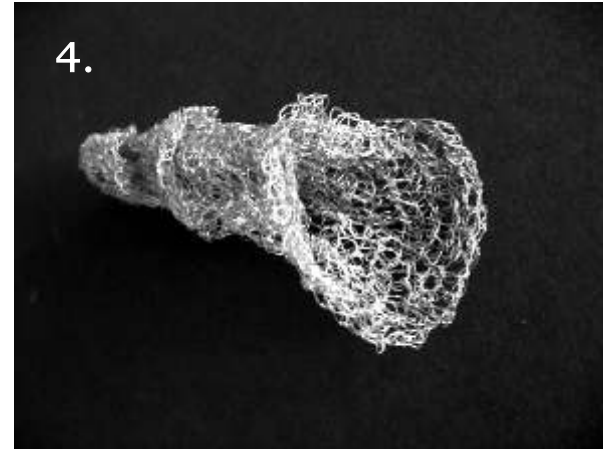
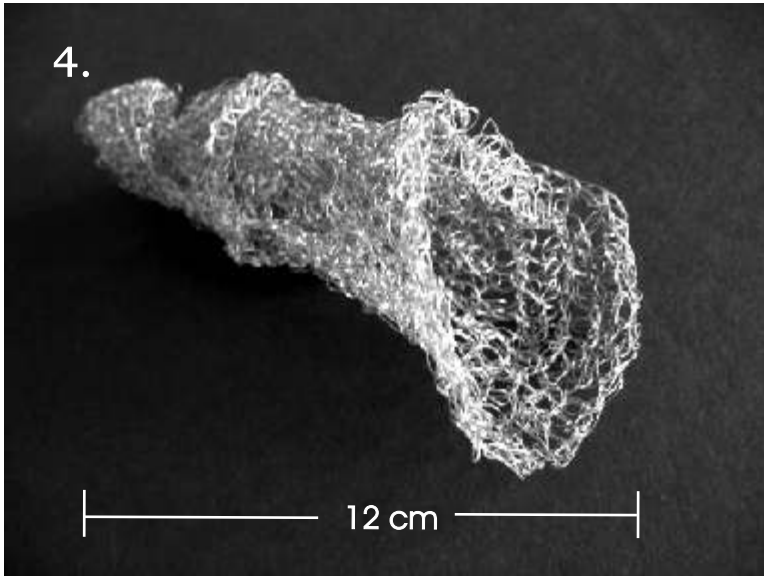
Koska metallilanka on hyvin muovautuva, varsinkin mitä ohuemmasta langasta on kyse, oli mielenkiintoista kokeilla, millaisia ja kuinka monta erilaista muotoa yhdestä ja samasta kappaleesta oli mahdollista muokata virkkauksen jälkeen.

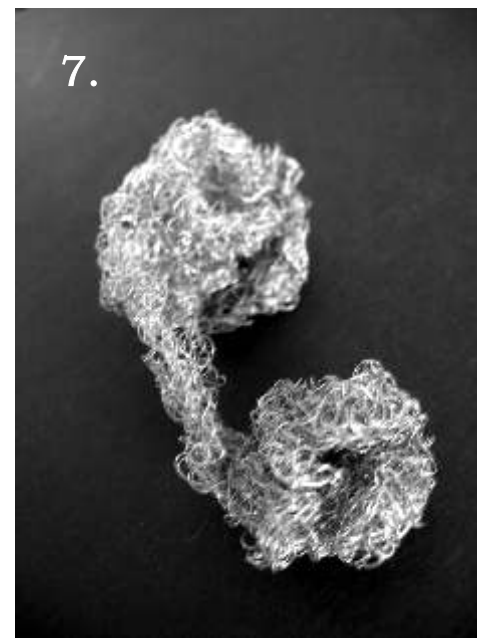
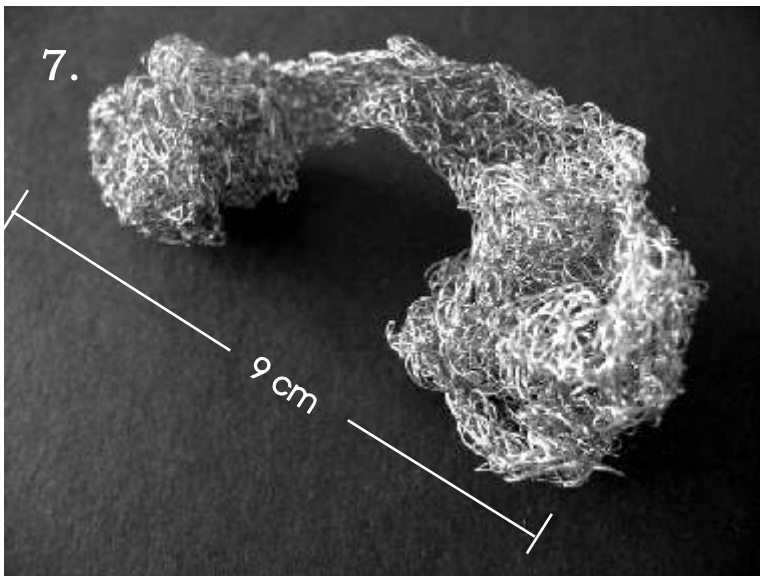
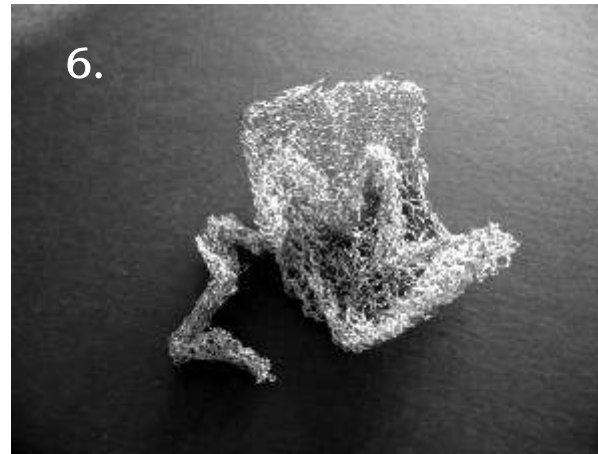
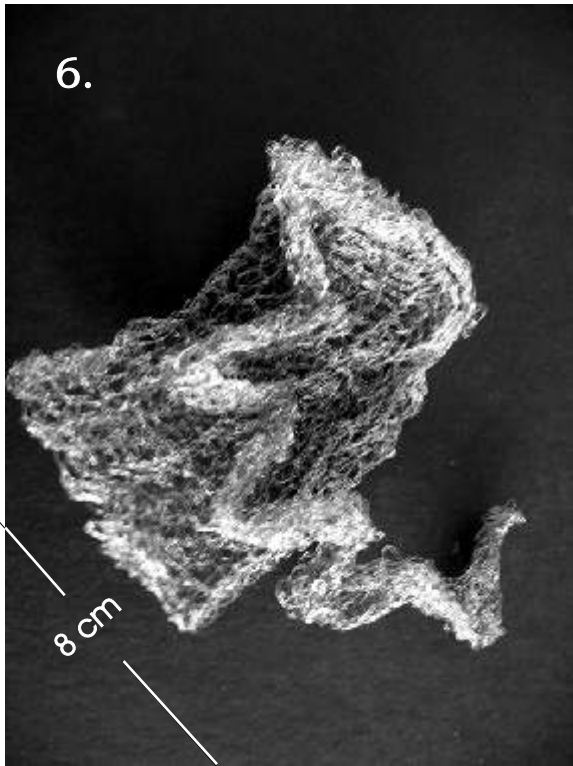
Aloitin virkkaamalla suhteellisen ison, pitkänomaisen kappaleen, ilman minkäänlaisia ennakkosuunnitelmia sen tulevasta muodosta. (1)

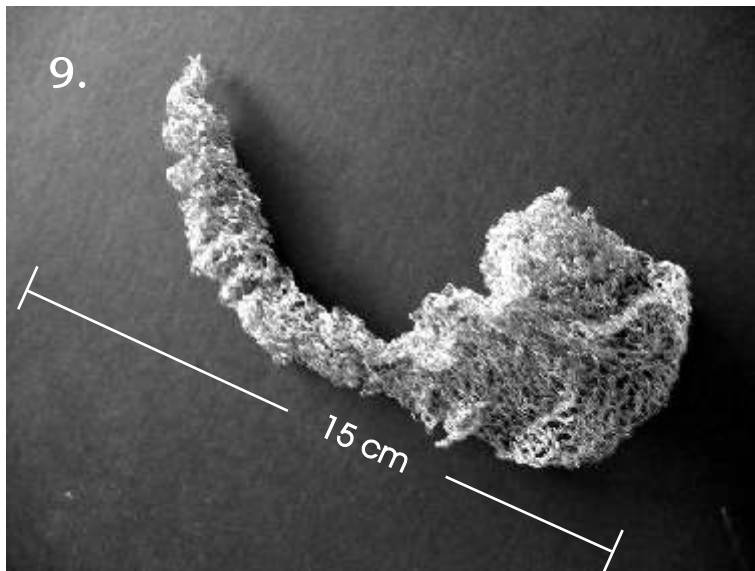
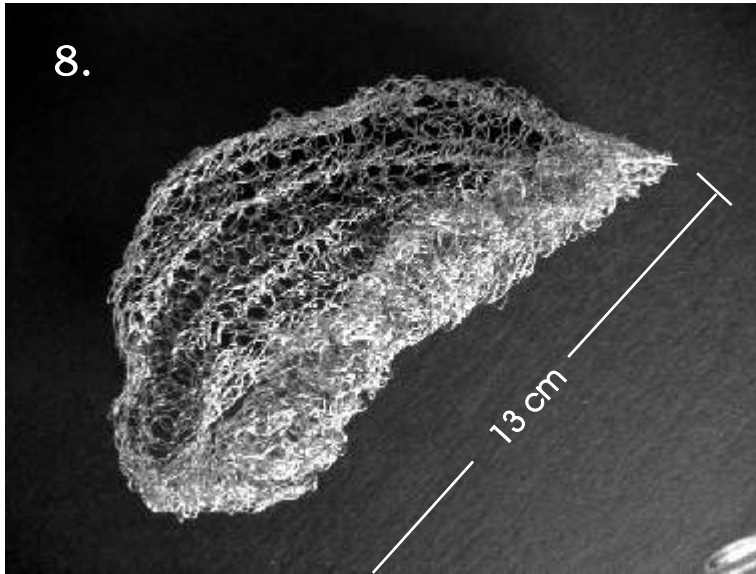
Sinkkilangan paksuus 0,22 mm.

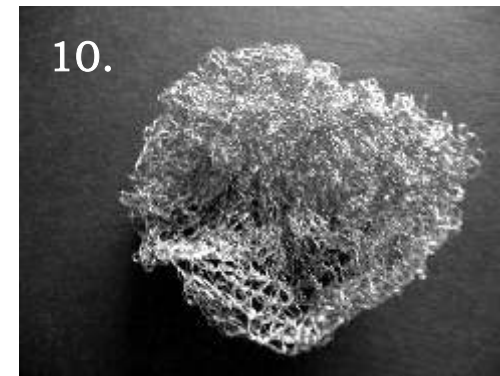
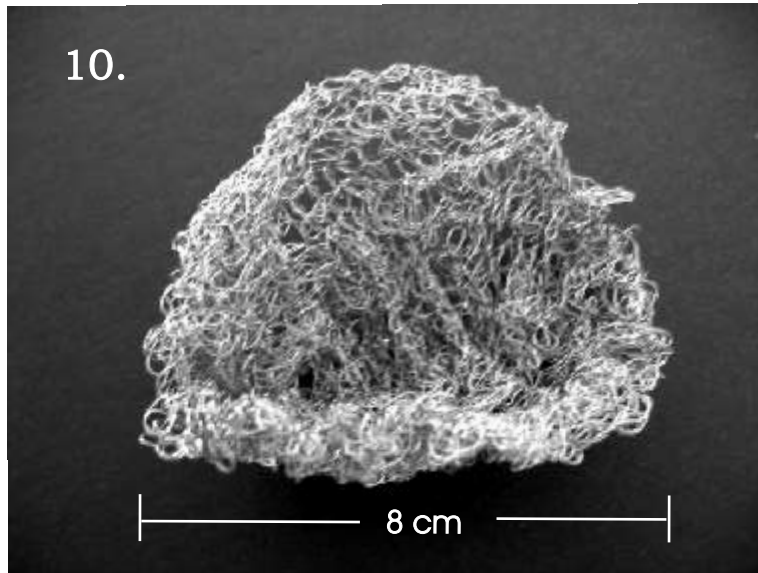

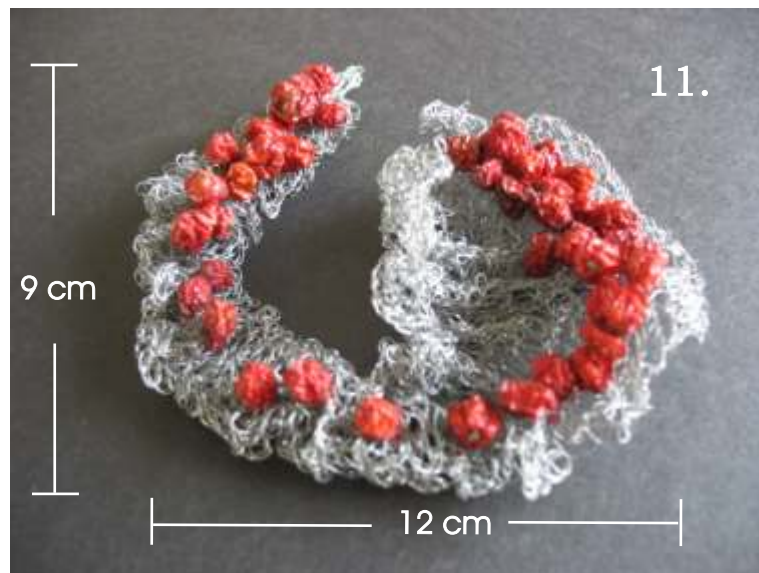

Virkattujen silmukoiden joustavuudesta johtuen kappaletta oli helppoa muotoilla käsin ja kymmenen uuden muodon löytäminen ei tuottanut ongelmia.

Viimeisestä kokeilusta muotoutui myös lopullinen, kehystettävä koru (11).

5.4 Kokeiluista tehdyt johtopäätökset

Metallilangasta virkatun kappaleen muodon suunnittelu oli helpompaa käsinmuotoilemalla kuin luonnospiirrosten pohjalta. Piirroksat tosin olivat apuna silloin, kun työ ei näyttänyt etenevän muuten. Materiaalin "muovailu" antoi helpommin ja nopeammin käsityksen siitä, mihin suuntaan korua tuli viedä. Lisäksi virkattua muotoa oli helppo korjata, sillä sama kappale kesti uudelleen ja uudelleen tapahtuvaa muotoilua hyvin.

Virkkauskokeilujen jälkeen varmistuin siitä, että metallilanka olisi sopiva juuri muovautuvuutensa johdosta, sillä se antoi runsaasti mahdollisuuksia muodon suhteen. Samalla koruihin oli saatavissa selkeä kotikutoisuuden ja käsillätehdyin tunnelma. Lisäksi pinnan tiiviyyttä oli mahdollista muokata virkkauksen jälkeenkin. Itse virkkaus oli helpointa keskikokoisella koukulla (nro 3 tai 4), liian pientä koukkuja oli taas mahdotonta liikuttaa jäykähkössä metallilangassa.

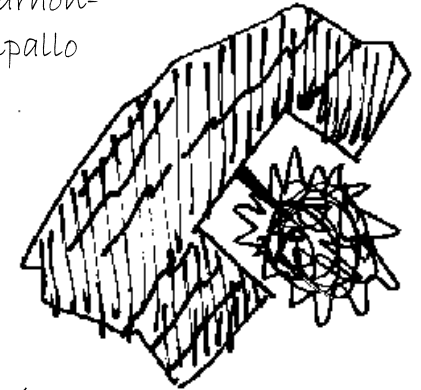
Pihlajanmarjat antoivat töille sopivaa väriä ja tekivät niistä mielenkiintoisia. Marjojen kiinnittämiseen sopi parhaiten kuivattujen marjojen kastelu ja sen jälkeen ompelu, jolloin oli helpompi aikaansaada kolmiulotteisia, isoja väriryhmiä sekä täyteläisiä muotoja. Pienempiin, yksikerroksiin kokonaisuuksiin sopi myös liimaaminen.

Pihlajanmarjojen väri riippuu siitä, missä vaiheessa syksyä ne on kerätty. Keräsin marjoja vielä myöhään talvella pakkasen puremina, jolloin niiden väri oli hyvin tumman ruskeanpunainen tai ruskea. "Puhtaimman punaiset" (keskipunainen) ja kauneimmat marjat löytyvät kuitenkin alkusyksystä. Pihlajanmarjaa on helppo käsitellä, sillä marja on suhteellisen kova ja kiinteä. Vain siinä tapauksessa, että marja on kokenyt monta pakkasyötä, siitä muodostui pehmeä ja vaikea kerättävä. Kypsä marja kestää hyvin ompelua tai metallilangalla lävistämistä. Kuivatut marjat voidaan myös pehmentää uudellen pitämällä niitä hetken aikaa vedessä, niiden siitä kuitenkaan kärsimättä.

nutturaverkko:
rautalankapunos,
kuivakukka

rintakoruu:
puu, kärhön-
siemenpallo

diadeemi:
rautalankapunos, herneen
siemenkuori

6. MUODONANTO LOPULLISILLE KORUILLE

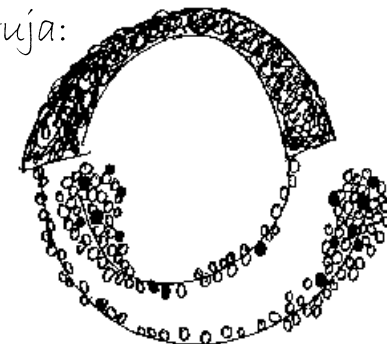
Lopulliset työt muotoutuivat luonnosten (kts. liite 1) sekä kokeilujen kautta. Samalla kun pitäydyin kahdessa tai kolmessa valmistusmateriaalissa (metallilanka, pihlajanmarjat ja puuvillalanka) tein päätöksen suunnitella pelkästään kaulakoruja, jolloin töiden sarjallisuus pysyi selkeänä. Käyttökoruna kaulakoru on lähellä kasvoja ja kiinnittää näin huomion naisen ilmeikkäämpään kehon osaan, kasvoihin, jotka taas kertovat omaa tarinaansa eletyn elämän iloista ja suruista. Kaulakoru mahdollistaa myös suhteellisen isojen korujen valmistamisen, joka taas vaikuttaa niiden näyttävyyteen.

Piirrosluonnokset olivat suuntaa antavia, lopullinen koru muodostui kokeilemalla. Vaikka korut eivät olekaan käyttökoruja, halusin niiden olevan oikeassa suhteessa kehoon, jolloin ne muistuttaisivat aitoja, kuvitteellisen henkilön pitämiä koruja (= naisen perintö). Hyvänä apuna tässä oli ompelijalle tarkoitettu "torso", jonka päälle koru oli helppo pukea ja tarkistaa sen mittasuhteet, visuaalinen ilme ja oikea suhde kehoon.

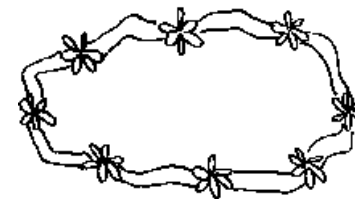
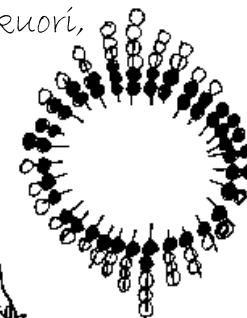
Korujen kiinnityssysteemit eivät olleet oleellisia, koska koruja ei ollut tarkoitus käyttää. Mietin samalla kuitenkin myös, millainen kiinnityssysteemi olisi, mikäli koru olisi käyttökoru jatkokehittelyä silmällä pitäen.

Korujen valmistamisen jälkeen oli tehtävä päätös kehyksistä. Niiden tuli olla yksinkertaiset, jotta itse korut olisivat pääosassa. Kehysten väriksi valitsin mattamustan. Korujen kiinnityksen toteutin samettipaperilla (värinä joko musta tai vaalean harmaa) päällystetyille pahville, metallilangalla lävistämällä. Se oli ainoa keino, jolla korut sai pysymään tukevasti paikoillaan.

kaulakoruja:

herneen siemenkuori,
pihlajanmarja

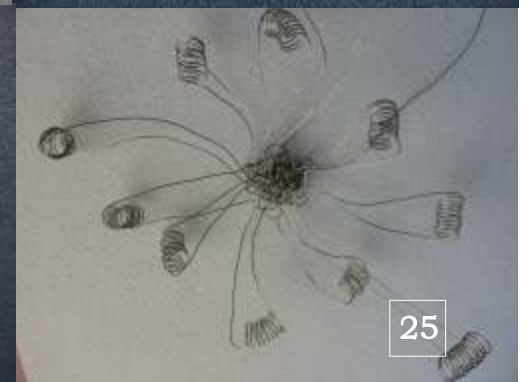
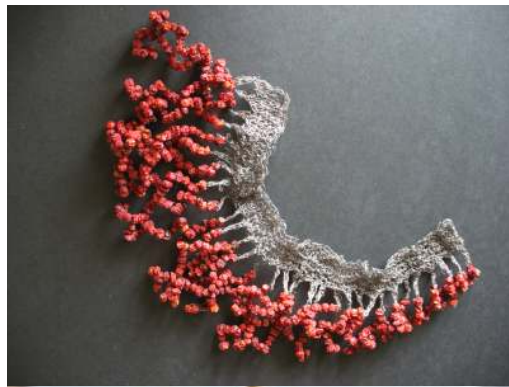

puuvillakangas-
nauha,
kuivakukka

läpinäkyvä lasi

KOKEILUJA

7. KUVAT LOPULLISISTA TÖISTÄ

materiaalit:
0,22 mm:n sinkkilanka, pihlajanmarjat

korun koko: 310 x 190 mm
kehystetyn työn koko: 420 x 420 mm

materiaalit:
0,40 mm:n hopeoitu kuparilanka,
pihlajanmarjat

korun koko: 280 mm x 190 mm
kehystetyn työn koko: 420 x 420 mm

materiaalit:
0,22 mm:n sinkkilanka, puuvillalanka,
pihlajanmarjat

korun koko: 250 x 220 mm
kehystetyn työn koko: 420 x 420 mm

materiaalit:
0,22 mm:n sinkkilanka, pihlajanmarjat

korun koko: 370 x 120 mm
kehystetyn työn koko:
420 x 420 mm

materiaalit:
0,22 mm:n sinkkilanka, pihlajanmarjat

korun koko: 220 x 230 mm
kehystetyn työn koko: 420 x 420 mm

8. LOPPUPÄÄTELMÄT

Työskentelytapani oli kokeilujen kautta etenevä suunnittelu- ja muotoiluprosessi, joka on aina aikaavievä, mutta myös antoisa. Työn etenemistä voisi kuvata poluksi, jota pitkin edetään tiettyä päämäärää kohti. Koskaan ei voinut tietää, mitä yllätyksiä mutkan takaa tulee esille. Koulutuksen lisäksi taiteellista työskentelyä ohjaavat aina omakohtaiset kokemukset, persoona ja tunteet. Ajoittain oli tarpeellista siirtää työ ns. "hetkeksi syrjään", jolloin aivot työstivät ongelmaa tiedostamattomalla ja tiedostetulla tasolla ilman kiirettä ja pakkoa; lopputuloksena uudet jalostuneemmat johtopäätökset.

Anni Albers (1959) kuvaa taiteellisen luomistyön muodottoman muotoilemiseksi. Hän pohtii myös materiaalin merkitystä prosessissa, kuinka materiaali ikään kuin suuntaa niitä valintoja, joita taiteilija työskennellessään tekee. Hän luonnehtii taiteellista prosessia pedagogiseksi tapahtumaksi, jossa taide ja taiteellinen prosessi opettavat taiteilijaa. Taiteilija oppii rohkeutta taiteellisesta työskentelystään, kohdatessaan uutta, uusia tilanteita ja ratkaistessaan ongelmia. Albersin mukaan "taiteilija oppii niistä valinnoista, joita hän on yksinäisyydessään tehnyt". Hän oppii kestämään ja sietämään valintojen tekemistä. Taiteilija oppii myös taiteellisen työskentelynsä kautta luottamaan intuitioonsa. (Lukkarinen, 2008).

Intuition rinnalla on varmasti muitakin tekijöitä (kokemus, koulutus yms.), jotka vaikuttavat muotoiluun ja samalla sen tunteen muodostumiseen, että "nyt työ on valmis". Ilmeisesti kuitenkin myös intuitiolla on suuri merkitys, vaikka tieteellisesti asiaa ei ole pystyttykään todentamaan. Luonnontieteellisen evolutiivisen selityksen mukaan intuitio voisi perustua aivojen tiedostamattomaan ja sanattomaan kykyyn kerätä ja käsitellä tietoa ja etsiä hankalasti havaittavia asiayhteyksiä. Intuitiota varten aivoissa on oma muistijärjestelmä alitajuisille muistoille, jotka ovat tietoisuuden tavoittamattomissa. (<http://fi.wikipedia.org/wiki/intuitio/25.5.2009>)

Päätös pitäytyä vain muutamissa valmistusmateriaaleissa sekä yhdessä korumuodossa, kaulakorussa helpotti ja edisti työn etenemistä, samalla kun koruista muodostui selkeä sarja. Mielestäni materiaalivalinnat sopivat naisteemaan ja ne viestittävät naisista löytyvää voimaa ja herkkyyttä, ominaisuuksia, joita halusin myös painottaa. Halusin arvostaa luonnonmateriaaleja siinä määrin, että toin ne esille sellaisina kuin ne ovat, ts. en lakannut pihlajanmarjoja, vaikka lakkaus aikojen saatossa olisi saattanut säilyttää punaisen värin paremmin. Puuvillalangan ja metallilangan yhdistäminen toi koruihin täyteläisempää ilmettä, mutta se ei ollut korujen viestin kannalta ehdoton. Mikäli korut olisivat olleet käsinkosketeltavia käyttökoruja, olisi ollut perusteita käyttää kaikissa töissä puuvillalankaa.

Teeman valitseminen ei ollut vaikeaa, mutta itse naiseuden pukeminen kirjalliseen ja visuaaliseen muotoon ei ollut helppoa. Aiheesta löytyi paljon kirjallisuutta ja vaarana oli uppoutua jopa liikaa pelkästään naiseuteen. Prosessin kirjoittamisessa on myös omat hankaluutensa, sillä prosessi ei aina etene kronologisesti vaan osa tapahtuu limittäin ja samanaikaisesti usealla eri tasolla. Asiat ikäänkuin kietoutuvat toisiinsa.

Mitä sitten tarkoittaa opinnäytetyöni nimi: "naisen perintö". Aluksi mielessäni oli kuvitteellinen nainen, joka jättää käyttämänsä korut perintönä jälkipolville. Työn edetessä tuo kuvitteellinen nainen muotoutui osittain omaksi itsekseksi. Ilmeisesti halusin jättää oman perintöni jo tässä vaiheessa elämää, varmuuden vuoksi. Tavallaan tein korut itselleni, mutta halusin luovuttaa ne muille, muistuksena itselleni elämän katovaisuudesta ja siitä, että jossain vaiheessa kaikesta pitää luopua. Muutamista koruista oli tullut niin läheisiä, että olisin halunnut pitää ne itselläni. Ihminen jättää jälkeensä materiaalia, mutta myös ajatuksia, tunteita ja tunnelmia, jotka jäävät elämään läheisten mielissä. Yleensä perintö jätetään omaisille, mutta joskus voi käydä toisinkin, kuten nyt, kun luovutan työt täysin ventovieraille ihmisille.

Lopullisten töiden valokuvaaminen ei ollut ongelmaton. Kehystettyjä töitä oli mahdoton kuvata ilman lasiin tulevia heijastuksia ja suhteiden vääristymiä. Tästä johtuen kehystetyistä töistä olevat kuvat puuttuvat. Mielestäni kehys on kuitenkin oleellinen osa työtä ja kokoaa sen hyvin, samalla kun se suojaa koruja pölyltä. Lisäksi se epäilemättä helpottaa ostopäätöstä, jolloin korulle ei tarvitse olla varsinaista käyttäjää eikä käyttötilannetta tarvitse miettiä.

Työprosessin etenemistä olisi pitänyt dokumentoida enemmän valokuvaamalla. Asia, jonka huomasin opinnäytetyön kirjallisen osuuden yhteydessä.

Ammattitaitoisen, kohtuuhintaisen kehystäjän löytäminen oli vaikeaa. Osa kehystäjistä ei suostunut valmistamaan vitriinikehyksiä, koska ne vaativat ylimääräistä taitoa ja vaivaa. Mikäli he suostuivat, niin niistä pyydetty hinta oli kohtuuton. Valmiita, sopivan kokoisia kehyksiä ei taas ollut olemassa.

Korujen asettelua kehyksiin olisi voinut pohtia enemmän. Nyt asettelusta tuli staattinen, mutta toisaalta kaikki korut ovat samansuuntaisesti eli "käyttöasennossaan", joka taas tukee niiden sarjallisuutta. Vasta viimeisen korun osalta ymmärsin asettelun tärkeyden ja sen antamat mahdollisuudet.

Taustana käytetty samettipaperi oli hankala käsitellä, sillä varsinkin mustassa värissä näkyivät kaikki roskat helposti ja käsin kosketeltaessa siihen jäi helposti jälkiä.

Lähdekirjallisuutta, varsinkin kierrätys- ja luonnonmateriaalien käytöstä korujen suunnittelussa oli vaikea löytää. Toisaalta laaja, erityyppiseen kirjallisuuteen perehtyminen antoi aiheeseen erilaisia näkökulmia. Vaarana oli tosin lukea liikaa opinnäytetyöni kannalta epäolennaisia seikkoja.

Mielestäni saavutin ainakin suurimman osan tavoitteistani; suunnitella halvoista materiaaleista näyttäviä koruja, samalla kun toin esille naisen yhteyden luontoon, hänen voimansa ja herkkyyden materiaalien ja värien kontrastilla. Tekniikan valinnalla halusin viitata naisille ominaiseen käsityötaustaan. Korujen toteutuksessa näkyy tarkoituksellisesti "kotikutoisuuden leima". Osa koruista tuo itselleni mielle yhtymiä etnisiin koruihin. Ehkä olen tiedostamattomasti, keskittyessäni ajattelemaan etupäässä kehitysmaiden naisia, tuonut niihin etnisyyttä.

Töiden kehystys oli tarkoitus toteuttaa sponsorirahalla, mutta kaiken muun ohessa en jaksanut panostaa yhteydenottoihin riittävän monen yrityksen osalta. Lähetin muutamia sähköposteja, joihin en saanut vastauksia. Erään yrityksen kohdalla henkilökohtainen keskustelu johti sen sijaan pidemmälle, mutta lopulta kuitenkin sain kieltävän vastauksen perusteluineen.

Suunnitteluprosessin aikana tajusin, miten monella tasolla asioita tulee pohtia. Aikaisemmin töiden tekeminen on ollut enemmän intuitiivista, mutta nyt isomman projektin puitteissa valinnat piti perustella itselleen sekä muille.

Aluksi koruja oli tarkoitus valmistaa useampia, mutta onneksi ymmärsin ajan asettamat rajoitteet. Jo viidellä isohkolla työllä pystyi saamaan korukokonaisuuden, joka luo kontrastia Ritarihuoneen ilmapiiriin eikä kilpaile jalokivillä ja kullalla vanhojen sukuvaakunoiden ja arvokkaan ympäristön kanssa. Yhtenä yhdistävänä tekijänä on myös korujen antama vaikutelma ajankulumisesta.

Pohdin myös töiden nimeämistä, mutta pidin sitä tarpeettomana, sillä halusin, että ostaja kokee työn haluamallaan tavalla, joka taas madaltaa kynnystä sen ostamiseen. Väärillä nimivalinnoilla olisi voinut olla kohtalokkaat seuraukset. Koska aluksi olisin halunnut tehdä shokeeraavia koruja, olisi ollut suuri houkutus nimetä työt samalta pohjalta. Ostoperusteet tosin saattavat olla hyvin moninaiset; joillekin pelkästään hyväntekeväisyys on riittävä peruste.

Korujen pohjalta on mahdollista jatkokehittää myös käyttökoruja. Tosin virkattuja koruja on ollut jo pidempään eikä tekniikassa ole mitään uutta. Sen sijaan luonnonmateriaalien yhdistämisellä metalli(hopea)lankaan voisi luoda jotain uutta. Myös marjat voivat olla yhtenä osana korua niin, että kyseinen osa on irrotettavissa oleva, jolloin hopea voidaan puhdistaa tarvittaessa.

Aion myös tulevaisuudessa järjestää "sisustuskoru"-näyttelyn, sillä mielestäni projektia tulee jatkaa. Päänavaus tälle oli heinäkuussa 2009 Galleria Johan S:n Take away-yhteisnäyttely, johon osallistuin opinnäytetyön "sivutuotteina" syntyneillä korutöillä. Korujen ja sisustuksen yhdistäminen tulee olemaan minulle kiinnostuksen kohde myöhemminkin, sillä se antaa mahdollisuuksia moneen, ei pelkästään korutauluihin.

9. UNIFEMIN KOMMENTIT

Otin ensimmäisen kerran yhteyttä Unifemiin opinnäytetyöni tiimoilta vuoden 2008 alussa. Tuolloin ajatukseni olivat vielä hyvin jäsentymättömiä eikä minulla ollut vielä selvillä muuta kuin, että suunnittelisin ja valmistaisin myytäväksi joitakin käyttökoruja. Unifem lähti asiaan mukaan kuitenkin avoimin mielin ja minulle annettiin täysin vapaat kädet tehdä työtäni. Toisaalta työskentelyäni olisi helpottanut se, että minulle olisi esitetty joitain toiveita tai rajoituksia.

Toiminnanjohtaja vaihtui kertaalleen projektin aikana, mutta se ei hankaloittanut työskentelyäni. Molemmat heistä suhtautuivat asiaan myönteisesti. Olihan kyse kuitenkin varojen keräämistä heidän toimintansa tukemiseen eikä se edellyttänyt kovin suuria ponnistuksia heidän taholtaan. Lisäksi en vaatinut itselleni rahallista korvausta työstäni, vaan kaikki niistä saatavat tulot oli tarkoitus lahjoittaa lyhentämättömänä heidän käyttöönsä.

Korujen valmistuttua keväällä 2009, halusin tietää, millaisia ajatuksia ja mielikuvia ne herättivät toiminnanjohtajassa, ennenkuin kertoisin omista päämääristäni ja valitsemistani teemoista. Koska suurehkoja töitä oli hankala kuljettaa, pyysin kommentit yhdestä kehystetystä työstä, muiden neljän osalta näytin valokuvat.

Toiminnanjohtajan ensimmäinen ajatus kehystetystä työstä oli hautalöytö. Olin yllättynyt kommentista, mutta tavallaan se sopi opinnäytetyöni nimeen "naisen perintö". Hän ei tuolloin tiennyt opinnäytetyöni nimeä, joten se ei voinut vaikuttaa mielleyhtymään. Yksi koruista (kuva alla) herätti ajatuksen siitä, että se sopisi erityisen hyvin presidentti Tarja Haloselle. Muut ajatukset sen sijaan olivat hyvin samoja, joita olin halunnut painottaa; luonto, ajan kuluminen ja käsityöläisyys. Toiminnanjohtaja ei maininnut naiseutta erikseen, mutta ilmeisesti sen läsnäolo oli niin ilmiselvää, ettei sitä tarvinnut erikseen todeta.

Suomen Unifem tuntui olevan työhöni tyytyväinen, vaikka koruista ei muotoutunutkaan käyttökoruja, niin kuin alunperin piti. Se, kuinka suuren rahallisen tuoton he niistä tulevat saamaan, selviää vasta, kun netissä aloitettu "hiljainen huutokauppa" ja varsinainen tilaisuus ovat ohi.

He eivät myöskään pitäneet mahdottomana ajatusta, että kehystettyjä, pienempi kokoisia koruja voitaisiin myydä sesonkituotteina esim. ennen joulua.

LÄHTEET

Kirjallisuus:

Anttila, P. 2000. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Bonde Jensen K. & Mäkelä E. (toim.) 2003. Suomalainen koru. Helsinki: Art-Print Oy.

Borel F. 2001. The Splendor of Ethnic Jewelry. New York: Harry N. Abrams.

Hamby L. & Young D. 2001. Art on a String. Aboriginal threaded Objects from the Central Desert and Arnhem Land. Perth, Western Australia: Lamb Print.

Hansson R. 1987. Early Islamic Jewellery. L.A. Mayer Memorial Institute For Islamic Art. Jerusalem: Peli Printing Works Ltd.

Ikonen P. Arjen trilogia. 2004. Korutaide taiteen tekemisen ja kokemisen välineenä. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A 47. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun graafiset palvelut.

Korte, I. 1988. Nainen ja myyttinen nainen. Helsinki: Yliopistopaino.

Kälviäinen M., Mähönen R., Junnila-Savolainen R. & Joenpolvi M. 2003. Luonnonmateriaalien kokeminen tuotteissa. Taitemia 23. Kuopion Muotoiluakatemia.

Lehtinen, I. 1979. Naisten korut Keski-Venäjällä ja Länsi-Siperiassa. Museovirasto. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Lloyd G. 2000. Miehin järki. "Mies" ja "nainen" länsimaisessa filosofiassa. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Lukkarinen L. 2008. Kierrätysmateriaalin käyttö nykytekstiilitaiteessa. Tulkintoja kierrätetystä tekstiilimateriaalista naiseuden ja arjen valossa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

- Mack J. 1988. *Ethnic Jewelry*. New York: Harry N. Abrams Inc. Publishers.
- Maguire M. 2002. *Metallipunonta*. Anness Publishing Limited. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 2004.
- Massey, D. 2008. *Samanaikainen tila*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Nelimarkka, R. 2000. *Self portrait: Elisen väitöskirja: variaation variaatio*. Helsinki: Seneca.
- Nenola A. 1986. *Miessydäminen nainen. Naisnäkökulmia kulttuuriin*. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo.
- Nenonen A. & Timonen S. 1990. *Louhen sanat. Kirjoituksia kansanperinteen naisista*. Helsinki: Painokaari Oy.
- Sakari M. 2000. *Käsitetaiteen etiikkaa. Suomalaisen käsitetaiteen postmodernia ja fenomenologista tulkintaa*. Vaasa: Ykkösoffset.
- Svinhufvud, L. 1997. *Käsityö viestinä. Suomen käsityön museo*. Lievestuore: ER-paino Ky.
- Van Cutsem A. 2001. *A World of Earrings; Africa, Asia, America*. Milano: Skira editore S.p.A.
- Vilkko, A. 1997. *Omaelämäkerta kohtaamispaikkana. Naisen elämän kerronta ja luenta*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Näyttelyjulkaisut:

- Koru I, Kansainvälinen korutaiteen näyttely, Lappeenranta, Etelä-Karjalan museo 15.6. - 28.9.2003
- Koru 2, Kansainvälinen korutaiteen näyttely, Lappeenranta, Etelä-Karjalan taidemuseo 18.6. - 20.8.2006.
- Romun toinen elämä, esineitä Länsi-Afrikasta, useita kirjoittajia. 1997. Tampere: Art-Print Oy.

Kaunokirjallisuus:

Hosseini, K. 2008. Tuhat loistavaa aurinkoa. Keuruu: Otava, toinen painos.

Neuvonen, K. 1997. Jumalaisia naisia. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Rodriguez, D. 2008. Kabulin kauneuskoulu. Juva: WSOY.

Tournier, P. 1979. Naisen tehtävä. Hämeenlinna: Karisto Oy kirjapaino, 1983.

Artikkelit:

Capiten I. Silmukoiden katkeamaton ketju. Avotakka, (Habitare ekstra) 8/2009, 50-56.

Heinänen K. 27.12.2008. Luodon luonto on taiteilijan paras työkaveri. HS.

Korhonen, M. 1996. Äideiltä tyttärille periytyvä naiskulttuuri ja huolenpidon ansat. Suomen naistutkimuksen seura 1/13-28.

Lehtinen A. 7.5.2009. Naistutkimus ylittää sukupuolirajat. HS.

Elektroniset lähteet:

<http://www.unifem.fi/unifem.php/7.1.2009>

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Virkkaus/3.3.2009>

<http://www.nt-suns.org> (Suomen Naistutkimuksen Seura)/10.3.2009

<http://www.rapinoja.com/index.htm/28.12.2008> (taiteilija Anni Rapioja, Hailuoto)

<http://www.riddarhuset.fi/fin/ritarihuone/ritarihuonehelsingissa/1.6.2009>

<http://www.virtualhelsinki.net/helsinkipanoraama/ritaripuistikko.html/1.6.2009>

<http://fi.wikipedia.org/wiki/intuitio/25.5.2009>

VHS-kasetti:

Ville Suhonen (ohj.) & Pekka Konttori (tuotanto). 1999. Katovat hetket: elokuva Janna Syvänojan taiteesta. Oy Filmikonttori Ltd. (saatavissa TaiK:n kirjasto, 2009)

Skannatut kuvat (s. 12):

Kirja: Women's Jewellery in Central Russia and Western Siberia (korvakorut untuvista).

Kirja: The Splendor of Ethnic Jewellery (korvakorut).

Valokuvat: Liisa Kontiainen

Kansi ja taitto: Liisa Kontiainen

kärhö,
puupala

kärhö,
kivi

lannekoru.
kärhö, metallipalat

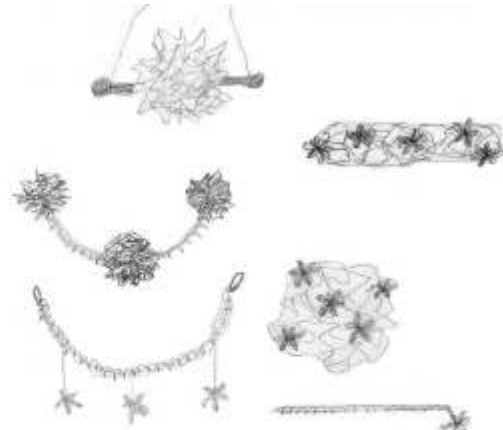

rautalanka,
pihlajanmarja

rautanaula,
purettu villalanka

ruostunut metalli,
purettu villalanka

rautalanka,
kuivattu kukka

pihlajanmarja,
herneen siemenenkuori

kärhö,
rautalanka

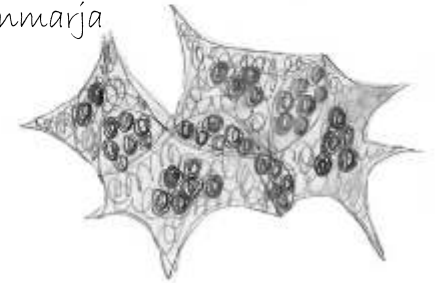
kärhö,
ruostunut metalli

kärhö,
rautalanka

virrattu metallilanka,
pihlajanmarja

kärhö,
kellotaulu

kärhö,
kellonratas

kärhö,
kellonspiraali

kärhö,
kellonspiraali

SUOMEN UNIFEM

Suomen Unifem on YK:n Naistenrahaston (United Nations Development Fund for Women, perustettu v.1976) kansallinen yhdistys, joka edistää naisten asemaa ja ihmisoikeuksia. Toiminnan kantava ajatus on, ettei köyhyyttä, konflikteja ja yhteiskunnallista epäoikeudenmukaisuutta saada vähennettyä parantamatta naisen asemaa ja osallistumismahdollisuuksia.

Unifem keskittyy tasa-arvon edistämisen ja naisten ihmisoikeuksien parantamisen puitteissa neljään pääkohtaan: naisten köyhyyden poistamiseen, naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseen, tyttöjen ja naisten HIV-tartuntojen ja AIDSin leviämisen vähentämiseen sekä tasa-arvon saavuttamiseen demokraattisissa yhteiskunnissa.

Suomen Unifemin tehtäviin kuuluu:

- tiedottaminen; pitää esillä sukupuoli- ja kehityskysymyksiä, jotta sukupuolinäkökulma otettaisiin laajemmin huomioon yhteiskunnassa ja kehitysyhteistyössä
- varainhankinta; kerää varoja YK:n Naistenrahastolle ja omaan kehitysyhteistyökohteeseensa
- jäsenoiminta; tarjoaa jäsenilleen mielekästä vapaaehtoistoimintaa ja lisää Unifemin maailmanlaajuisia jäsenpohjaa
- vaikuttaminen; asenneilmapiiriin ja poliittisiin päätöksentekijöihin vaikuttaminen, jotta tasa-arvon eteen tehtäisiin työtä myös käytännössä

Unifemin hankkeita 2007-2011:

Afganistan:

Oikeudellisten neuvojien kouluttaminen 2007-2009

Naisten toimeentulon vahvistaminen Afganistanin maaseudulla 2009–2011 (Livelihood Development for Self-Employment and Job Creation)

Suomen Unifem aloitti keväällä 2009 uuden kehitysyhteistyöhankkeen. Kolmivuotisen hankkeen avulla vahvistetaan maaseudun naisten toimeentuloa Panshjin ja Parwanin maakunnissa. Hanke toteutetaan ulkoministeriön kehitysyhteistyötuella.

Achen:

Suomen Unifem tuki vuosina 2007-2008 YK:n naistenrahasto UNIFEMin toimintaa Indonesian Acehissa keräämällä varoja sodasta ja tsunamista kärsineen Indonesian Acehin maakunnan naisten yhteiskunnallista ja poliittista osallistumista vahvistavaan työhön.

Jäsenistö

Jäsenistötutkimus vuodelta 2008, vastaajia n. 215 henkilöä:

- 99 % naisia, keski-ikä 57,8 vuotta
- 46 % vastaajista eläkkeellä, 42 % työssäkäyviä, 6 % opiskelijoita
- koulutus: 73 % korkeakoulututkinto, 24 % toisen asteen opinnot
- 91 % äidinkielenä suomi, 6 % ruotsi, 3 % englanti tai suomenkielinen viittomakieli
- suurin osa jäsenistä olleet jäsenenä keskimäärin 10 vuotta
- jäseneksi liittymissyitä: järjestön päämäärät, toiminta nais- ja kehityskysymyksissä, halu osallistua ja vaikuttaa
- Unifemin julkisuuskuva : 71 % piti tavanomaisena, 16 % erinomaisena, 13 % huonona
- Unifemin tunnettuus: 63 % piti vähäisenä, 37 % kohtalaisena, 0 % erinomaisena
- Unifemin tiedotustoiminta omasta toiminnastaan: 80 % piti riittävänä
- jäsen- ja kannatustuotteet: 70 % oli ostanut tuotteita, 90 % vastaajista piti tuotteiden hintoja sopivina
- suosituimpia tuotteita: servetit, paidat ja muut vaatteet, kynntilät. Jonkin verran ostettuja: pussukat, essut, korut, kortit ja kehitysmaatuotteet
- jäsentuotteilta toivottiin erityisesti käytännöllisyyttä ja ekologisuuutta
- yli 60 % jäsenistä oli tehnyt lahjoituksen Unifemille

24.4.2009 NNKY-tunnustuspalkinto Suomen Unifemin ja Zonta Internationalin lukutaitokampanjalle (v. 2007 käynnistetty kampanja maahanmuuttajanasille ja tytöille)

RITARIHUONE

Ritarihuone on Helsingissä sijaitseva vuonna 1862 valmistunut rakennus, jonka arkkitehti on G. T. Chiewitz.

Ritarihuoneen sisäkuva nähtävissä
opinnäytetyön painetussa versiossa,
koru- ja esinemuotoiluosastolla,

Lahden ammattikorkeakoulu/
Muotoilu- ja Taideinstituutti

Goottilaisvaikutteinen tiilirakennus rakennettiin aatelisäädyn kokoontumistilaksi; Suomen aateliset suvut oli organisoitu 1818 ruotsalaisten esikuvien mukaan Ritarihuoneeksi. Vuoden 1863 valtiopäivillä Ritarihuone palveli kaikkien neljän säädyn (aatelisto, papisto, porvaristo ja talonpojat) kokoustilana, koska säädytaloa ei silloin vielä oltu rakennettu.

Ritarihuoneen juhlasalin seinillä on 358 aatelissuvun vaakunakilvet. Ritarihuone on edelleenkin Suomen ritariston ja aatelin hallinnassa. Osa tiloista on vuokrattu museovirastolle ja juhlasalia vuokrataan konsertti- ja näyttelytilaksi. Suuri osa kalustuksesta ajoittuu samaan aikaan kuin rakennus, mikä antaa rakennukselle museaalisia arvoja.

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Taideteollisuuden suuntautumisvaihtoehto
Koru- ja hopeamuotoilu

